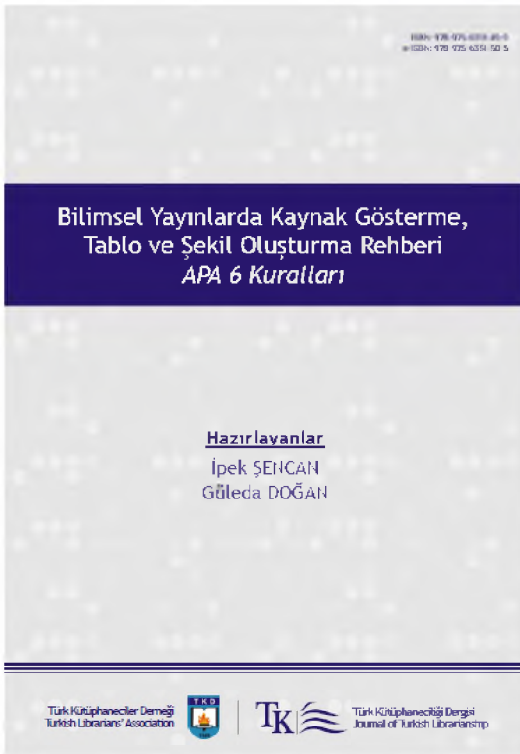

Tanıtım - Değerlendirme / Reviews

Şencan, İ. ve Doğan, G. (Yay. Haz.) (2015). Bilimsel Yayınlarda Kaynak Gösterme, Tablo ve Şekil Oluşturma Rehberi: APA 6 kuralları. Ankara: Türk Kütüphaneciler Derneği Yayınları. 64 s.; 29,7 cm. Kaynakça var. ISBN: 978-975-6351-49-9

Abstract

One precondition of contribution of a discipline to its field, to the scientific word in general and to the entire humankind is producing qualified scientific publications in the related field or discipline. National and international standard(s) provided for citing and referencing tables and figures, in addition to the content (and context) of the scientific publications might provide the relevant publication to be more widely and correctly read and reviewed. This study deals with adaptation of the latest edition of the American Psychological Association (APA) rules. This book, where the APA rules -already a universal authority in citing and referencing- are enriched with specific examples for every type of information source, is a basic reference source after Prof. Dr. S. Kurbanoglu's "Kaynak Gösterme El Kitabı" (Referencing Handbook) in 2004 that can be

implemented not only to the Information and Records Management field, but to the whole scientific world. The meaning and importance of the work of Şencan and Doğan, is much more profound in our country where along with the quality of the scientific publications, the stylistic compatibility with the scientific criteria is also very often questioned.

Keywords: Book review; citation and referencing; APA style (rules).

Disiplinlerüstü bir anlam ve derinliği olan bilgi, tarihin her döneminde insanoğlunun temel gereksinimlerinden biri olagelmıştır. Bilginin insanın gereksinimleri hiyerarşisindeki yerinin fark ve ifade edilir olması ya da olmaması söz konusu kavramın önem ve gerekliliğini düşürmemiş, sadece bilgi sözcüğünün hangi sıklıkla ve ilişki zenginliği ile telaffuz edilmesinin evrimini belirlemiştir. Zaman ve mekândan bağımsız bu süreçte bilgiye değer katan ve onu *yaşam için vazgeçilmez öneme sahip* gereksinimlerden biri kılan şey, bilginin paylaşılabılır olmasıdır. Bilgi

paylaşılabilir ve eksiksiz iletilebilir olduğu anda bireyin, toplumun ve sosyal yaşamın gelişimini ve değişimini belirleyen en önemli dinamiklerden birine dönüşür. Bu gereklilik, bilgi ekonomisi, bilgi okuryazarlığı, bilgi toplumu vb. gibi toplumsal ve ekonomik yaşama ilişkin pek çok kavramın bilgi ile ilişkilendirildiği günümüzde, bilginin katma değere dönüşmesinin de bir ön koşuludur. 2015 yılı sonunda Türk Kütüphaneciler Derneği yayınlarından çıkan *Bilimsel Yayınlarda Kaynak Gösterme, Tablo ve Şekil Oluşturma Rehberi: APA 6 Kuralları* adlı eser, bilginin iletiminin önemli adımlarından biri olan ve özellikle bilimsel bilginin doğru paylaşımı noktasında kilit rollerden birini üstlenen “kaynak gösterme” konusunu ele almaktadır.

İyi seçilmiş örneklerle birlikte, kaynak göstermeye ilişkin uygulamaları kolayca kavrama olanağı sağlayan kılavuz Bilgi ve Belge Yönetimi alanının yeni nesil araştırmacıları arasında yer alan İpek Şencan ve Güleda Doğan tarafından kaleme alınmış. Günümüzde denetlenemeyen bir biçimde hızla artan bilgi yığınları içinde doğru bilgiye ulaşılması için yeni bilginin olduğu kadar, bu bilginin üretilmesini sağlayan kaynakların da paylaşılmasının gerekliliğini başarılı bir biçimde ortaya koyan eser, bilimsel bilginin hem üreticileri hem de kullanıcılarına uluslararası standartlarda bir uygulama örneği ve değerlendirme anahtarı sunmakta.

Amerikan Psikoloji Derneği (American Psychological Association) tarafından hazırlanan ve dünyada yaşanan bilgi eksenli değişimler dikkate alınarak sürekli güncellenen, kaynak gösterme konusunda dünya genelinde en yaygın ve etkili otorite kabul edilen kaynak gösterme kurallarının Türk bilgi ve bilim dünyasına özgü uygulama örnekleri eşliğinde serimlendiği kılavuz, büyük boy kitap formatında basılmış. Eser merkezinde APA 6'nın yer aldığı *Kaynak Gösterme Kuralları* ile *Tablo ve Şekil Oluşturma* başlıklarında iki temel bölümden oluşuyor.

Kaynak Gösterme Kurallarında öncelikli olarak *Genel Kurallar* başlığı okur ile paylaşılmış. *Metin içi göndermeler, kaynakça oluşturma kuralları, yazar bilgisi, editör bilgisi, yayın tarihi, başlık, yayın bilgisi, elektronik kaynaklar, doğrudan/ dolaylı alıntı yapma ve dipnotlara/ eklere yönelik kaynak gösterme uygulamalarının nasıl olacağı*nın ayrıntılı bir biçimde ele alındığı bu alt bölümde uygulama pratiği adına 98 farklı örnek sunulmuş. Türkçe ve yabancı dillerde olmasına özen gösterilen örneklerin ülkemizin bilimsel yazınında sıkça karşılaşılan kaynaklardan seçilmesine ayrıca dikkat edilmiş. Bilimsel yazı kaleme alma sürecinde kaynak göstermeye ilişkin en çok hatanın ve etik ihlalin yapıldığı alan olan “metin içi göndermeler” alt başlığı, *Genel Kurallar* başlığının en geniş ve ayrıntılı ele alınan konusu olarak verilmiş.

Türkçe ve yabancı dillerden seçilmiş toplam 95 örneğin verildiği *Yayın Türlerine Göre Kaynak Gösterme Kuralları* başlığı altında 12 ayrı yayın türü oluşturulmuş. Yayın türleri belirlenirken bilgi kaynaklarının ve bilgi taşıyıcılarının hızlanan evriminin yanı sıra bilgi teknolojileri alanında yaşanan derin etkili değişmelerin de dikkate alındığını belirtmekte yarar var. *Sürekli yayınlar, kitaplar, danışma kaynakları ve kitap bölümleri, teknik raporlar ve araştırma raporları, toplantı ve sempozyumlar, doktora ve yüksek lisans tezleri, değerlendirme ve eleştiriler, görsel-işitsel ortam, veri setleri, yazılımlar, ölçme aletleri ve ekipmanlar, yayımlanmamış ya da gayri resmi olarak yayımlanmış çalışmalar, arşiv dokümanları ve koleksiyonlar, internet, mesaj panoları, elektronik mesajlaşma listeleri ve diğer çevrimiçi topluluklar* ile *sosyal medya* alt başlıklarında gruplandırılan yayın türleri sayesinde bilimsel bir metinde yararlanılabilecek her türlü bilgi kaynağının metnin neresinde ve ne şekilde gösterileceğine ilişkin gelebilecek neredeyse her türlü sorunun yanıtı okur ile paylaşılmış. Bu bilgilerin pekiştirilmesi için seçilen örneklerin bir bölümünde görsellerden de yararlanılmış.

Kılavuzun, bilimsel metinlerin okur tarafından daha iyi anlaşılabilmesi ve ilgili disiplin ile daha kolay bir biçimde ilişkilendirilmesinde doğrudan etkili olan tablo ve şekillerin metin içinde nasıl verilmesi gerektiğinin anlatıldığı *Tablo ve Şekil Oluşturma* bölümünde konuya ilişkin genel bilgilerin ardından verilen 6 örnek ile tablo ve şekillerin metinde gösterilme biçimleri okur ile paylaşılmış. Tablo ya da şekillerin hazırlanması ve gösteriminde sağlanacak standardın genel bilgi kullanıcısının metin içindeki tablo ve şekilleri okuma ve doğru yorumlamasına olan olumlu katkısı dikkate alındığında eserin bu bölümünde de yazarlar için son derece değerli bilgilerin paylaşıldığını söylemek gerekir. Her geçen gün bilimsel yayınlarda konunun anlatımında çok daha fazla tablo ve şekilden yararlanıldığı gerçeği ile birlikte düşünüldüğünde tablo ve şekil oluşturmanın kaynak gösterme kadar önemli olduğunu dile getirmek yanılı olmayacaktır.

Bilgi kaynağını, bilimsel bir metni ortaya koyan yazarlar ve araştırmacılar kadar bilgi kaynağını kullanan/ kullanmak isteyen herkesin yararlanabileceği nitelikte bir eser olan *Bilimsel Yayınlar da Kaynak Gösterme, Tablo ve Şekil Oluşturma Rehberi*, disiplinlerde zaman zaman yaşanan ve temelde American Psychological Association kurallarının farklı sürümlerinin kullanılmasından kaynaklanan farklı bilimsel yayın ortamlarında farklı kaynak gösterme kurallarına uyum sağlama sorunlarının çözülmesine önemli katkı sağlayacaktır. Bu eser Bilgi ve Belge Yönetimi alanı için de bilimsel yayınlarda kaynak gösterme konusunda Prof. Dr. Serap Kurbanoğlu tarafından kaleme alınan *Kaynak Gösterme El Kitabı*ndan sonra standart oluşturulmasını sağlayan yeni ve değerli bir kılavuz olacaktır.

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Ali Akkaya
Çankırı Karatekin Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
mehmetaliakkaya@karatekin.edu.tr